

השנה הרביעית

לשליחות בווישינגטון יצאנו מלכתחילה לשלוש שנים, והיא אמורה היתה להסתיים באוגוסט 1968. חודשים ספורים לאחר-מכן אמור היה אבינועם להתחיל את שירותו הסדיר בצה"ל. בינתיים התקבל מכתב משאול ובו בקשה שנאריך את שהותנו בשנה נוספת, דבר שהעמידנו בפני שורה של בעיות, מעצם ההיעדרות מהבית למשך תקופה כה ארוכה. נוסף על כך התעוררו בעיות חריפות ביחס לשני בנינו. שנה נוספת בארצות-הברית פירושה בשביל גבי - צעיר הבנים - קשיים גדולים עוד יותר בעת קליטתו בבית-הספר בכפר בלום. אבינועם היה נאלץ לעבור את תקופת הטירונות, ללא המשענת הקרובה של בית והורים. בביקורי הקצר בארץ, באביב 1968, היטיב שאול לרכז נימוקים רבים, ובעיקר לשים דגש על האתגרים שעמדו בפנינו לאור השינויים במזרח אירופה והבחירות הקרובות בארצות-הברית - כדי לשכנע אותי בצורך להמשיך שנה נוספת. בבה מאוד רצתה לשוב כבר הביתה, אך השאירה את ההחלטה בידי. שקלנו יחד את הנימוקים. גם ישראל מילר וראשי ה-25, ששמעו מפי יורם על הפנייה אלי שלא אנטוש את הזירה, הדגישו בפני את הצורך בהמשך שליחותי. גם המאבק בתוך מערך הארגונים היהודים בארצות-הברית דרש, לדברי מילר, את המשך נוכחותי במקום. נחום גולדמן, שלא נבחר לקדנציה נוספת לכהונת נשיא ההסתדרות הציונית, ניסה יחד עם פיל קלוזניק להקים מסגרת ארגונית עולמית שתכלול בקונגרס היהודי העולמי גם את הארגונים היהודים החשובים שאינם חברים בו. תכנית זאת, הסביר לי מילר, נועדה להקים כוח שיתחרה בישראל על ההגמוניה בפעילות יהודית מדינית ברחבי העולם. לא היה כל ספק שבדרך זו קיוו גולדמן וקלוזניק לכוון גם את דרכי המאבק למען יהודי ברית-המועצות. לדברי הרב מילר, מוטל היה עלי לעזור לגייס את ראשי הארגונים היהודים הפעילים למען יהודי ברית-המועצות, נגד המגמה של גולדמן ומרעיו. לאחר התלבטויות, שיקולים ושיחות ממושכות אל תוך הלילה, החלטנו שאשיב לשאול בחיוב. החלטנו גם שבבה וגבי יסעו לחופשת מולדת ויבלו את הקיץ בכפר בלום, ואבינועם יסע איתם וישאר בכפר בלום עד לתאריך גיוסו לצה"ל. לפני צאתם ארצה הספקנו לארח את גרישה שיינקמן מכפר גלעדי, שבא לארצות-הברית כדי לרכוש ציוד ומשאיות למחצבה של קיבוצו. אמנם לא חסרו לנו אורחים בווישינגטון, ושמחנו לארח חברים מכפר בלום שנזדמנו לווישינגטון, ומאוד נהנינו מחברתם, אולם גרישה היה עבורנו אורח יקר ואהוב במיוחד. אם כי הוא הגיע אלינו לבוש חליפה וענוד עניבה כאיש עסקים, כל כולו נשאר גרישה הגלילי. מכיוון שלא דיבר אנגלית, התלווה אליו חבר דובר אנגלית ששימש לו מתורגמן. חברו

של גרישה הירבה לספר כיצד גרישה הקיבוצניק, בהליכותיו המחוספסות, רכש את הערכת אנשי עסקים אמריקניים. "אגוז קשה," אמרו עליו האמריקנים. "מהיר תפישה, חריף וקשוח במשא-ומתן."

בימים טיילנו, אך את רוב שעות הלילה בלינו בהעלאת זכרונות מימי וינה, שטוקהולם ומוסקבה, וכמובן בשאלות על המתרחש בארץ בכלל ובגליל בפרט. גרישה הסכים בפסקנות שהשארותנו בווינגטון לשנה נוספת היא מעשה נכון. "אתה צריך להשלים את המלאכה שהתחלת בה," אמר.

יוצאים למוסקבה, הלסינקי, אוקטובר 1953. משמאל לימין – נחמיה לבנון, ליובה גדעון, דיילת, קונסול ישראל בהלסינקי, גרישה שיינקמן

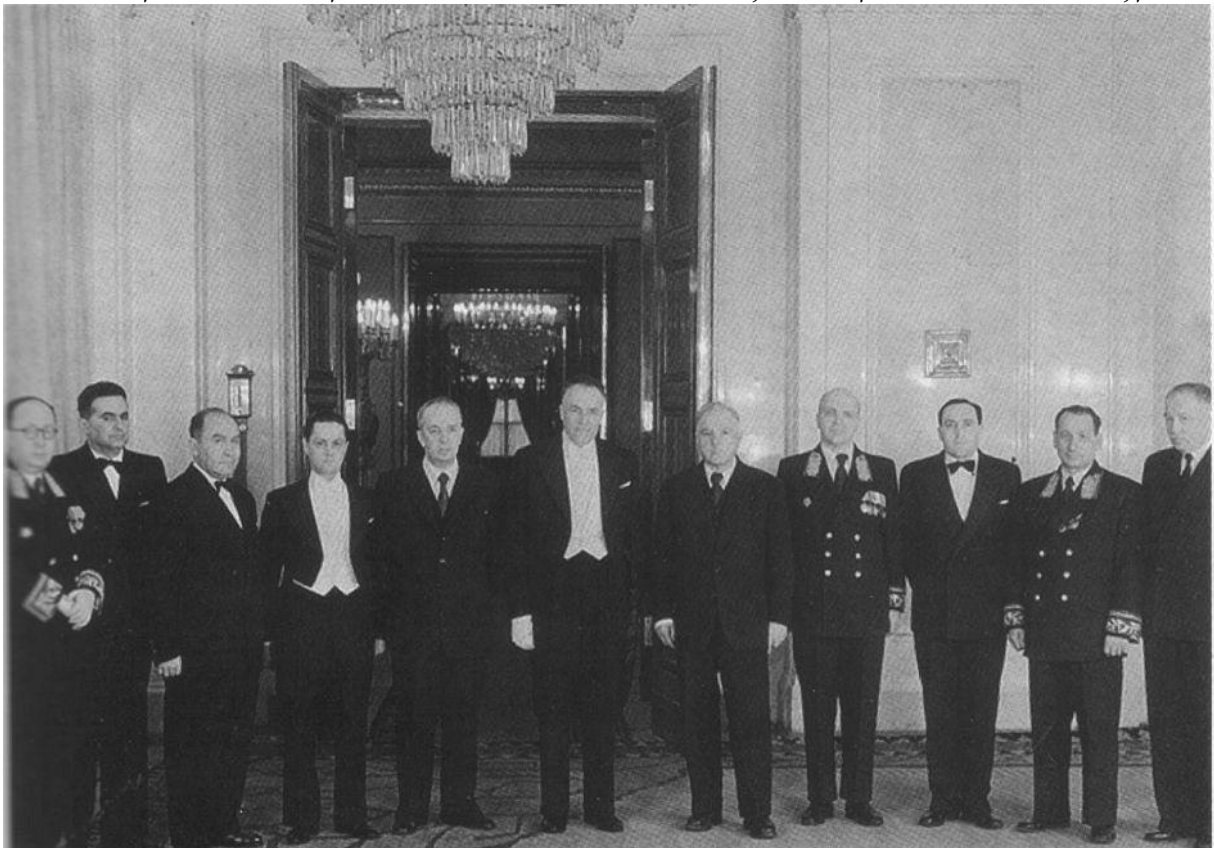
מתפללים בבית הכנסת בלנינגרד

ההנהגה בוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית במוסקבה.
בחזית התמונה – ניקיטה חרושצ'וב, ליאוניד ברז'נייב ואלכסיי
קוסיגין

טקס הגשת כתב האמנה למרשל קלמנטי וורושילוב, נשיא ברית המועצות, שהתקיים
בקרמלין ב-1954. שני משמאל – יהודה לוי, שלישי – משה קהת, רביעי – ליובה
גדעון, שישי – השגריר יוסף אביר, שביעי – וורושילוב. שלישי מימין – נחמיה לבנון

תעודה דיפלומטית שהוציאו השלטונות הסובייטים לנחמיה לבנון

בשערי השגרירות הישראלית ברחוב וסנינה 54 במוסקבה. משמאל לימין – אידה קהת, נחמיה לבנון ומשה קהת

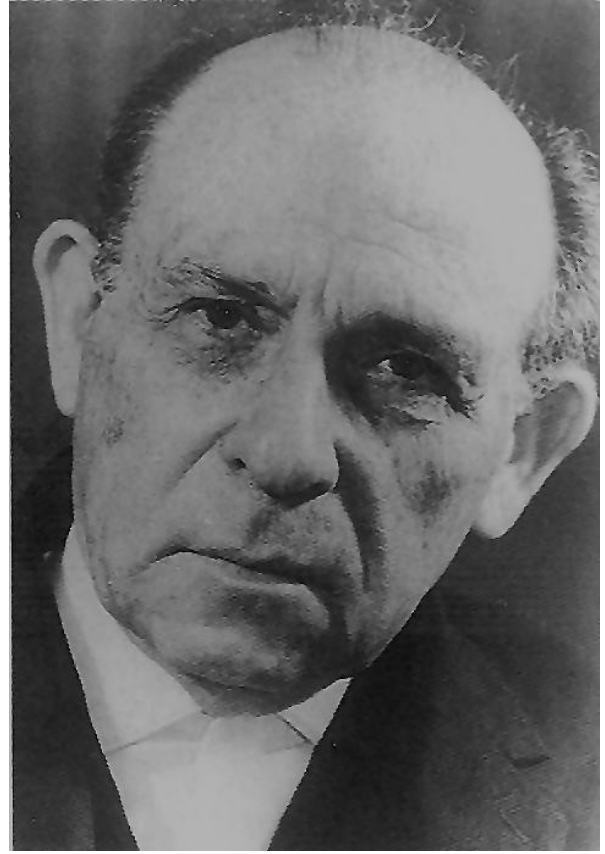
נחמיה ובבה לבנון בפטרודבורץ על-יד לנינגרד

ילדי משפחת לבנון – אבינועם על האופניים ויאיר עומד גלוי ראש שלישי מימין – בחברת ילדי השכנים
בחצר ביתם בטגנקה, מוסקבה

בנימין אליאב

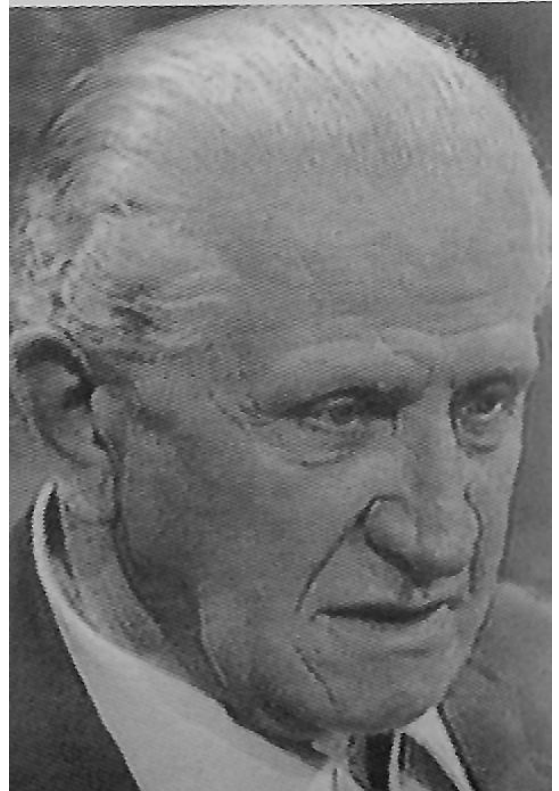

אנשי "נתיב" המרכזיים שהלכו לעולמם -
שאול אביגור

גרישה שיינקמן

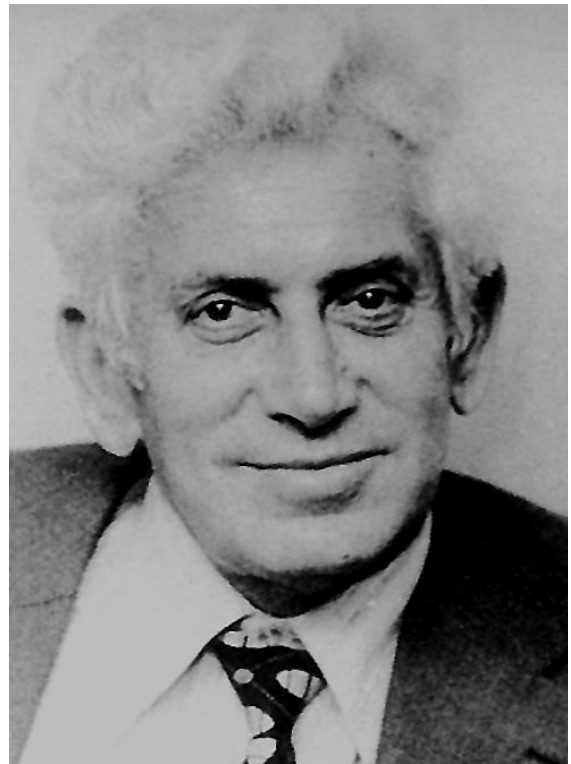

שייקה דן

יעקב ינאי

צבי נצר

יוסף מלר

ערב שמחת תורה בכניסה לבית-הכנסת הגדול ברחוב ארכיפובה במוסקבה, 1966

חגיגת סוכות ביער על-יד מוסקבה. משמאל – דפנות הסוכה שפעילי העלייה הקימו, מימין – אנשי בטחון סובייטים מעורבים בקהל החוגגים

פיקניק של מסורבי עלייה שהתקיים בספטמבר 1975 ביער ליד מוסקבה שבו השתתפו ספורטאים אורחים מישראל. התצלום נעשה דקות ספורות לפני שדגל ישראל נתלש על-ידי השוטרים הסובייטים

ותיקי הסירובניקים בפיקניק שנערך בסוכות 1977 ביער ליד מוסקבה

גולדה מאיר בהפגנת מחאה של אסירי ציון נגד משפט לנינגרד

שנים מוותיקי אסירי ציון – יסף יעקבי וויליה סבצ'ינסקי – בדרכם לשגרירות ברית-המועצות
בוושינגטון להגשת דרישה לשחרור חבריהם

נחמיה לבנון ליד שטח קרקע שיועד על-ידי עיריית דנוור
קולרדו, לפארק סמלי לזכר באבי-יאר – גיא ההריגה על-יד קייב
שם הוציאו להורג הנאצים עשרות אלפי יהודים ומקום שבו ערכו
פעילי העלייה הפגנות הזדהות שנתיות

גולדה מאיר מופיעה באסיפת עיתונאים בוועידת בריסל השניה

מימין לשמאל - הסנטור הנרי ג'קסון, נחמיה לבנון ובנו דן לבנון, כפר בלום, יולי 1979

פרידה מנחמיה בוועידת המועצה הלאומית למען יהודי ברית-המועצות, וושינגטון, 1982. מימין לשמאל - אריה דולצ'ין, יושב ראש הסוכנות היהודית, נחמיה לבנון, הסנטור הנרי ג'קסון

"יום הסולידריות" בניו-יורק

פגישה במוסקבה, קייץ 1995. מימין לשמאל – מיכאיל גורבצ'וב, ולדימיר טומרקין ונחמיה לבנון

